

Η ΕΡΕΥΝΑ 01 Αυγούστου 2007, αρ. φύλλου 14677, σελίδα 11

«Αντέχει ακόμα ο θεσμός του γάμου στη χώρα μας...»

Τι αναφέρει ο καθηγητής Καθηγητής Δημογραφίας και Διευθυντής του Εργαστηρίου Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας κ. Βύρων Κοτζαμάνης στον Αποστόλη Ζώη

«Όσον αφορά την σύσταση και διάλυση των έγγαμων συμβιώσεων, που επηρεάζουν καθοριστικά την γονιμότητα των γενεών (στον βαθμό που οι εκτός γάμου γεννήσεις είναι ασήμαντες στην χώρα μας 4,0% (έναντι 49% στην Νορβηγία, και 41% στην Γαλλία), η Ελλάδα διαφοροποιείται προς το παρόν σημαντικά: Τα διαθέσιμα στοιχεία δεν επιτρέπουν την έκφραση ιδιαίτερων "ανησυχιών" για τον θεσμό του γάμου, αν και δεχόμαστε τους μακρινούς απόηχους της γενικευμένης του "κρίσης" στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο, όπου, οι έγγαμες συμβιώσεις, όλο και λιγότερες και ολοένα τελούμενες από πιο "ηλικιωμένα" άτομα αποδεικνύονται όλο και πιο εύθραυστες». Αυτά αναφέρει ο καθηγητής Δημογραφίας και Διευθυντής του Εργαστηρίου Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας κ. Βύρων Κοτζαμάνης, προσθέτοντας:

«Εάν υπάρχει σύγκλιση στον τομέα αυτό, αφορά μόνον τους ρυθμούς σύστασης της οικογένειας. Όπως και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έτσι και στην Ελλάδα, τα νέα ζευγάρια συνάπτουν κάθε χρόνο κατά τι πιο ηλικιωμένα γάμο, ενώ οι ομάδες που διαφοροποιούνται σημαντικά από τα κυρίαρχα κοινωνικά πρότυπα (άγαμοι/ εκτός γάμου συμβιούντες χωρίς να νομιμοποιούν τελικά την σχέση τους, άτομα που διαλύουν τον γάμο τους χωρίς να συνάψουν νέο) παραμένουν "περιθωριακές", αν και προοδευτικά διευρυνόμενες, ιδίως στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη». Όσον αφορά στο ερώτημα αν η χώρα μας δημογραφικά θα κινηθεί σε δυσκολότερες εποχές ο ίδιος σημειώνει: « Η χώρα μας δεν βρίσκεται σε "τραγική" δημογραφική θέση (και φυσικά δεν αποτελεί εξαίρεση ανάμεσα στις ανεπτυγμένες χώρες του πλανήτη μας). Προφανώς τείνουμε σε μια νέα δημογραφική "ισορροπία", όχι αναγκαστικά δυσμενέστερη αυτής των αρχών του αιώνα μας, που θα χαρακτηρίζεται κυρίως από: Πλέον "ώριμο" πληθυσμό με υψηλούς μέσους όρους ζωής, λιγότερο πρώιμη και έντονη γαμηλιότητα και γονιμότητα (γονιμότητα που θα υπολείπεται μερικώς του ορίου αναπαραγωγής) και έγγαμες συμβιώσεις κατά τι λιγότερο σταθερές σε σχέση με το παρελθόν. Οφείλουμε ταυτόχρονα να υπενθυμίσουμε ότι εάν για τα προαναφερθέντα είμαστε σε θέση να προβλέψουμε χωρίς ιδιαίτερο κίνδυνο το άμεσο μέλλον, υπάρχει μια σημαντική παράμετρος, που επηρεάζει σημαντικότερα τις δημογραφικές εξελίξεις τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ε.Ε., η οποία συνήθως αποσιωπάται και υποτιμάται: Η μετανάστευση είναι ο αστάθμητος παράγοντας των επόμενων δεκαετιών, τόσο για την χώρα μας, όσο και για μια σειρά άλλων ευρωπαϊκών χωρών και μπορεί να ανατρέψει άρδην το ανωτέρω σενάριο».

Το αν οι σύγχρονοι Έλληνες θα προχωρήσουν σε αλλαγή της αναπαραγωγικής συμπεριφοράς ο ίδιος εξηγεί:

«Πιστεύουμε ότι και στην χώρα μας οι συνθήκες που θα επιτρέψουν την ανάδυση ενός νέου «ιδεατού τύπου» (προτύπου οικογένειας) συγκεντρώνονται προοδευτικά: Αστικό και κοινωνικό δίκαιο εξελίσσονται προς αυτήν την κατεύθυνση, τείνοντας να κατοχυρώσουν την ισότητα και την

αυτονομία των εταίρων στην οικογένεια, δίδοντας, όλο και περισσότερο, στην γυναίκα την δυνατότητα να «βιώσει» την διάλυση της έγγαμης συμβίωσης και την επιλογή της να παραμείνει, αν το επιθυμεί, μόνη. Η ανάπτυξη ορισμένων τομέων της οικονομικής δραστηριότητας δίδει επίσης την δυνατότητα στην γυναίκα να δοκιμάσει την τύχη της στην αγορά της εργασίας, ενώ ταυτόχρονα τα μέσα αντισύλληψης της επιτρέπουν πλήρη σχεδόν έλεγχο της γονιμότητάς της. Οι στάσεις και οι αντιλήψεις συνεχίζουν να εξελίσσονται και οι νέες γενεές τείνουν να υιοθετήσουν διαφορετικές συμπεριφορές από αυτές των προηγούμενων δυο γενεών».

Τέλος ο ίδιος κάνει λόγο και για ένα νέο τύπο οικογένειας τονίζοντας: «Ένας τέτοιος τύπος οικογένειας (οικογένεια προνομιακού χώρου για την πραγμάτωση μιας στο έπακρο απαιτητικής «ευτυχίας») που αναδύεται αργά και στην χώρα μας, κερδίζοντας σταδιακά ευρύτερα στρώματα του νεανικού πληθυσμού που βρίσκεται στην αρχή του αναπαραγωγικού του κύκλου, και που δύναται, στον βαθμό που το επίπεδο ζωής μεσοπρόθεσμα ανέρχεται, βάσιμα να ελπίζει στην πραγμάτωση των αρχικών φιλόδοξων στόχων του...».